

Afdeling Beleidsontwikkeling
Onderwerp Ontwikkelingen jeugdhulp

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	(050)3675486	Bijlage(n)	7	Ons kenmerk	
Datum	22-05-2019	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over de actuele stand van zaken met betrekking tot de jeugdhulp en onze maatregelen. Daarmee komen wij tegemoet aan de toezeggingen die wij op verschillende momenten hebben gedaan om u hierover te informeren (onze brief van 3 oktober 2018, kenmerk 7162224, raadsvergadering 27 februari 2019).

Deze brief is langer dan u van ons gewend bent. Er speelt veel in de jeugdhulp en we willen u graag breed meenemen in de achtergronden en de ontwikkelingen om u een zo goed mogelijk beeld te geven. De landelijke onderzoeken naar de tekorten in de Jeugdhulp hebben wij in deze brief verwerkt. Op 24 april 2019 zijn deze rapporten aan de Tweede Kamer aangeboden en daarmee openbaar geworden.

Inhoudsopgave

In deze brief komende volgende zaken aan de orde:

1. Context en algemene analyse gemeenten en jeugdhulp;
2. Landelijke onderzoeken tekorten Jeugdhulp;
3. Rapportage gemeente Groningen;
4. Bouwen aan een vernieuwd jeugdstelsel: transformatie van de jeugdhulp in de regio en in de gemeente Groningen;
5. Onderhandelingen VNG en Rijk over tekorten jeugdhulp;
6. Toekomst regionale samenwerking en inkoop en betrokkenheid gemeenteraad;
7. Enkele concluderende beschouwingen.

1. Context en algemene analyse gemeenten en jeugdhulp

Deze brief is geschreven in een cruciale periode waarin de onderhandelingen plaatsvinden van gemeenten met het Rijk over de budgetten voor het sociaal domein. Vanuit het Rijk zijn de afgelopen jaren steeds meer (financiële) verantwoordelijkheden bij gemeenten neergelegd, in het bijzonder direct en indirect bij de grote (centrum)gemeenten. We noemen hier onder andere de woningopgave, het energieakkoord, klimaatmaatregelen, en niet in de laatste plaats het sociaal domein. De gemeenten zien voor zichzelf op al deze terreinen een nuttige en effectieve rol.

Wat zien wij?

Al langere tijd constateren wij, evenals andere gemeenten, een scherp contrast tussen het eigen handelingsperspectief waar het gaat om het onder controle krijgen van de financiën en het financiële kader. Dat geldt zeer sterk in de jeugdhulp. Dit hebben wij op verschillende momenten met uw raad besproken.

Voldoende financiële ruimte is een randvoorwaarde voor een gedegen en kwalitatief verantwoorde uitvoering. Die randvoorwaarde komt steeds meer onder druk te staan. Een aantal dossiers in het sociaal domein doet de financiële druk bij gemeenten toenemen. In de eerste plaats is dat het jeugdhulpdossier. Financiële discussies spelen daarnaast ook in de GGZ, met betrekking tot de verdeelmodellen beschermd wonen en jeugd, het abonnementstarief huishoudelijke hulp, de (uitname) Wet Langdurige Zorg (WLZ). Daarnaast zien veel gemeenten, waaronder de gemeente Groningen, aanhoudende tekorten bij BUIG en Wmo.

De stapeling van verantwoordelijkheden in combinatie met een toenemend gebrek aan middelen heeft de financiële druk zo doen oplopen dat veel gemeenten overgaan tot lastenverzwaringen voor hun inwoners en bezuinigingen op voorzieningen. Tot nu toe lukt het ons om de transformatiebeweging waarin goede basisvoorzieningen en preventie centraal staan, te behouden. Dit is echter niet bij iedere gemeente het geval. Het risico van bezuinigen op het sociaal domein is dat er een neerwaartse spiraal ontstaat waarbij het volume van zorg toeneemt en tegelijkertijd de gewenste preventie, normalisering en demedicalisering (vervanging van zware door lichtere hulp) niet tot stand komt.

Het bovenstaande trekt ook een zware wissel op de uitvoering. Tekort aan goed en goed opgeleid personeel is zowel landelijk als regionaal een probleem in de jeugdhulp. Het gevolg kan zijn dat er wachtlijsten ontstaan en dat jeugdigen en gezinnen niet altijd op tijd de hulp krijgen die ze nodig hebben.

De situatie van de gemeente Groningen is dus niet uitzonderlijk. Vrijwel iedere gemeente heeft tekorten op de jeugdhulp. En vrijwel iedere gemeente ervaart een spanningsveld tussen de noodzaak om voldoende en kwalitatief

goede jeugdhulp te bieden en de financiële beheersbaarheid. Gemeenten zitten collectief klem tussen de verplichting om voldoende en kwalitatieve jeugdhulp te leveren en de noodzaak om financieel acuut bij te sturen.

Het welslagen van de transformatie is een proces met vele spelers en belangen, dat tijd, inzet en organisatiekracht van alle betrokkenen vraagt. Diverse spelregels en omstandigheden maken sturen op het gebruik en daarmee op de financiën in de jeugdhulp ingewikkeld:

- De Jeugdwet is een open einde regeling, de gemeente heeft een jeugdhulpplicht. Geïndiceerde jeugdhulp moet dus verleend worden. Er is druk op de jeugdhulp vanuit andere vraagstukken/wetten zoals bijvoorbeeld de Zorgverzekeringswet, de WLZ of Beschermd Wonen, omdat 'nee' zeggen in de jeugdhulp vanwege de jeugdhulpplicht niet mogelijk is;
- Daarnaast is er een aantal wettelijke verwijzers waar de gemeente geen of minder invloed op heeft: huisartsen, medisch specialisten, de rechter, de Gecertificeerde Instelling;
- Doelstelling van de Jeugdwet is een beweging naar de voorkant, meer preventie en inzet van lichte hulp. De paradox is dat preventie leidt tot meer en eerder signaleren en daarmee tot volumegroei;
- Declaraties kunnen nog jaren nadat de hulp verleend is ingediend worden;
- Daarnaast moesten werkprocessen en ICT-systemen worden ingeregeld en privacy-discussies beslecht. Al met al was en is er veel inregeltijd nodig.

Lerende gemeente

Bij de invoering van de Jeugdwet hadden gemeenten onvoldoende kennis over jeugdhulp van voor 2015. Het was onduidelijk wie en wat we 'over' kregen, zowel qua inhoud en aantallen als qua financiën. Verschillende regelingen werden met een budgetkorting overgeheveld naar de gemeenten: de jeugd- en opvoedhulp, de jeugd-GGz, delen van de jeugdhulp die voor die tijd onder justitie vielen, de zorg voor licht verstandelijk beperkten (LVB). Er was sprake van versnipperde financiering en gebrek aan overzicht over welke jeugdigen, waarom, vanuit welke regeling hulp kregen en wat de effectiviteit ervan was. Min of meer tegelijk werd de Wet Passend Onderwijs ingevoerd, die het nodige vraagt van gemeenten op de afstemming van de jeugdhulp met het onderwijs. Deze ervaring moest bij gemeenten opnieuw worden opgebouwd.

Al met al is het een gezamenlijk leerproces van de gemeenten met de ketenpartners. Gemeenten worden 'slimmer' in het sociaal domein. Er zijn (kloppende) cijfers nodig, kennis van de sectoren, expertise- en strategieontwikkeling in een zorglandschap met marktwerking. Wij hebben regelmatig contact met andere gemeenten, zoals Utrecht, Breda, Enschede en Alphen a/d Rijn, waarbij we informatie uitwisselen en van elkaar leren.

Als gemeenten staan we dus nog maar aan het begin van de kennisontwikkeling over de jeugdhulp en de transformatieopgaven. We hebben inmiddels, samen met de RIGG en de regio, de monitoring stevig ingericht, daardoor ontwikkelen we nu gedegen inzichten over de feiten en cijfers van de ingezette jeugdhulp en de kosten die hiermee gepaard gaan. Hierdoor kunnen we steeds beter sturen op inhoud en financiën. Dit vraagt tijd. Leer- en verbetercycli zijn ook benoemd als ontwikkellijn in de regionale transformatieagenda (zie paragraaf 4).

Volumegroei en financiën

We zien een volumegroei (benchmarkanalyse uitgaven jeugdhulp 19-4-2019: 12,1%) en tegelijk een verzwaring van de problematiek. Deze volumegroei is niet nieuw, al vanaf 2004 is daar sprake van. Deze op korte termijn afbuigen is een schier onmogelijke opgave. De budgetten zijn echter niet met de volumegroei mee gestegen. Sterker nog: deze zijn gebaseerd op de budgetten van 2015, met een efficiencykorting van 12,5%. Met andere woorden: als er geen bezuiniging was toegepast op het jeugdhulpbudget en dit geïndexeerd zou zijn, zouden we min of meer op de huidige uitgaven uitkomen. In onze visie legitimeert dat onze claim van structureel toereikende middelen, waarmee we ruimte krijgen voor investeringen die de volumegroei kunnen afbuigen.

Een deel van het financiële probleem kan naar onze overtuiging door ons als gemeenten opgelost worden, een ander deel moet vanuit het Rijk komen (zie paragraaf 5, over de onderhandelingen over het budget). Wij werken aan kostenbeheersing door efficiënter en integraler te indiceren, scherper te contracteren, nog beter samen te werken in de keten en gezamenlijk met alle ketenpartners vorm en inhoud te geven aan de transformatie. We zullen daarmee effectiever worden in het voorkomen van professionele (zware) hulp en ondersteuning. Hoe meer zicht we op de sector we krijgen, hoe meer kansen we zien om effectiever en efficiënter (lichte) hulp te verlenen en hoe we (zwaardere) hulp zo mogelijk kunnen voorkomen.

Wat is nodig?

Uit de onderzoeken van Significant blijkt dat gemeenten en ketenpartners tijd, geld en ruimte om te leren nodig hebben voor de gewenste transformatie. Tijd voor investeringen in preventie, het verkrijgen van beter financieel inzicht, beter zicht op de doelgroep en wat die nodig heeft, leren indiceren, het verbeteren van de samenwerking met bijvoorbeeld de huisartsen. In paragraaf 2 en 3 lichten wij de resultaten van de verschillende onderzoeken verder toe.

Wij zijn tevens van mening dat de huidige mogelijkheden van gemeenten om de tekorten in de jeugdhulp terug te brengen niet in verhouding staan tot de omvang van die tekorten. Structureel is meer geld nodig, en incidenteel nog meer om de noodzakelijke investeringen te doen.

Daarnaast is het wat ons betreft noodzakelijk om in breder verband het zorgstelsel fundamenteel tegen het licht te houden, om zo zowel kwaliteit als betaalbaarheid ervan te waarborgen. Het huidige stelsel bevat financiële prikkels die zorg en behandeling aantrekkelijker maken dan preventie en het voorkomen van zorg. Samen met de VNG en het Rijk spannen wij ons daarom in, mede door een (aangenomen) motie van Groningen op de ALV VNG, om tot hervormingen te komen voor toekomstbestendig zorgstelsel waarin preventie en positieve gezondheid leidende principes kunnen zijn.

Het algemene beeld dat wij hierboven hebben geschetst, geldt ook voor de gemeente Groningen. Wij zetten ons daarom volop in voor de transformatie van de jeugdhulp, wij nemen maatregelen binnen de mogelijkheden die wij hebben om te sturen op de tekorten van de jeugdhulp en wij zitten stevig in de lobby om het goede gesprek met het Rijk te voeren.

Participatie jeugdigen en ouders

Een onderbelicht terrein is nog de participatie van jeugdigen en ouders bij ons jeugdhulpbeleid. Wij willen dit op een betere manier vorm geven. Er zijn wel pogingen in de goede richting: op regionaal niveau wordt het project Storytellers uitgevoerd. Dit is een online platform waarbij gebruikers van jeugdhulp hun ervaringen en verhalen kunnen delen en levert voor gemeenten gegevens op die zij kunnen gebruiken bij hun beleid. De academische werkplaats C4Youth (een samenwerkingsverband van UMCG, RuG en onze gemeente) gaat in onze opdracht een onderzoek doen naar cliëntervaringen met de toegang tot de jeugdhulp. Ook deze zaken vragen de komende periode onze aandacht.

2. Landelijke onderzoeken tekorten Jeugdhulp: de boeggolf lijkt een gestegen waterpeil geworden

In het navolgende informeren wij u over de resultaten van de onderzoeken, het onderzoek van de gemeente Groningen en de maatregelen die wij lokaal en in regionaal verband nemen en hebben genomen om de volumegroei om te buigen en de tekorten waar mogelijk te beperken.

Onderzoeksbureau Significant heeft in opdracht van het ministerie van VWS en de VNG onderzoek gedaan naar de oorzaken en verklaringen voor de tekorten en overschotten bij gemeenten in de jeugdhulp. In totaal 26 gemeenten hebben hieraan meegedaan, waarvan Groningen er één was. Er zijn drie deelonderzoeken uitgevoerd:

1. Een benchmarkanalyse van de uitvoering van de Jeugdwet, in de context van het sociaal domein;
2. Een analyse op de ontwikkelingen van het jeugdhulpgebruik;
3. Een analyse van de aanvragen in het Fonds Tekortgemeenten.

De onderzoeken worden ook gebruikt als onderleggers voor de onderhandelingen tussen Rijk en VNG over het budget. De rapporten zijn als bijlagen 2, 3 en 4 bij deze brief gevoegd.

Uit de onderzoeken blijkt dat:

- Landelijk is het aantal cliënten met jeugdhulp in de periode 2015 – 2017 toegenomen met 12,1 %. Voor de gemeente Groningen is dat 12,7%. Het merendeel van de gemeenten (72%) in Nederland heeft te maken met een toename van het aantal cliënten in jeugdhulp. Ruim een derde van de gemeenten heeft te maken met een toename van het aantal cliënten met meer dan 10%;
- Een groot deel van de volumetoename is toe te schrijven aan de toename van de hulp door wijkteams. Daarnaast stijgt zowel het volume van de jeugdhulp zonder verblijf, dat door andere aanbieders wordt uitgevoerd, als de jeugdhulp met verblijf. De inzet door wijkteams heeft per saldo (nog) niet geleid tot een daling van (met name) ambulante jeugdhulp;
- Het aantal pgb's is tussen 2015 en 2017 sterk afgenomen, vaak ten gunste van zorg in natura. De huisarts is nog altijd de grootste verwijzer naar jeugdhulp, maar het aandeel en het totaal aantal verwijzingen door huisartsen neemt sinds 2015 wel af. Bij 38% van alle in 2017 gestarte trajecten was de huisarts de verwijzer. Wel zijn hier grote verschillen tussen gemeenten te zien, variërend van 12 tot 70%;
- 30 tot 40% van de verschillen tussen gemeenten in de ontwikkeling van het volume jeugdhulp kan worden verklaard door factoren als de ontwikkeling van het aantal jongeren in gemeenten, het aantal gezinnen met een bijstandsuitkering, het inkomen van gezinnen en de (ontwikkeling) van jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond, aldus de onderzoekers. 60 tot 70% is niet statistisch te verklaren en hangt samen met onder andere gemeentelijke verschillen in beleid en uitvoering. De onderzoekers zien geen verband tussen tekorten bij gemeenten en de gehanteerde inkoopvorm of bekostigingssystematiek.

Reflecterend geven de onderzoekers aan dat ontegenzeggelijk sprake is van groei in volume en uitgaven gedurende de onderzoeksperiode. Daarnaast geven de onderzoekers aan dat er tijd, investering en ruimte voor leren nodig is om het jeugdstelsel door te ontwikkelen en de potentie van het jeugdstelsel te realiseren.

3. Rapportage gemeente Groningen: geen noemenswaardige afwijking van landelijk beeld

Als deelnemer aan het landelijke benchmarkonderzoek hebben wij als gemeente Groningen een afzonderlijke korte rapportage ontvangen over de cijfermatige situatie van onze gemeente in relatie tot de landelijke cijfers. Deze is als bijlage 4 bij deze brief gevoegd, met een aparte toelichting. Hieruit blijkt dat het beeld van de gemeente Groningen niet noemenswaardig afwijkt van het gemiddelde beeld van de benchmark en in het bijzonder de andere

deelnemende 100.000+ gemeenten. Hier en daar zijn kleine afwijkingen te zien. Voor specifieke informatie verwijzen wij naar bijlage 5, de toelichting op de benchmark – lokale rapportage gemeente Groningen.

In een aantal leerbijeenkomsten die in het kader van de benchmark gehouden zijn alsmede in ons overleg met andere gemeenten, bleek dat ook de meeste gemeenten met dezelfde inhoudelijke vraagstukken op het gebied van de organisatie en beheersing van de jeugdhulp bezig zijn.

Er zijn daarnaast factoren waar wij als gemeente geen grip op hebben en die wel van invloed zijn op het gebruik van jeugdhulp: bevolkingsamenstelling (een groep met een lage sociaal economische status (SES, de positie van mensen op de maatschappelijke ladder) en hoge zorgconsumptie, en een groep met een hoge SES, die veel eisen stelt aan het jeugdhulpaanbod, zie rapportage Significant bijlage 2).

4. Bouwen aan een vernieuwd jeugdstelsel: transformatie van de jeugdhulp in de regio en in de gemeente Groningen

Met diverse pilots en transformatieopdrachten alsmede de inkoop van nieuwe jeugdhulptrajecten en -producten transformeren wij het Groninger zorglandschap. Op onderdelen gaat de transformatie echter langzamer dan wij voor ogen hebben. Om deze transformatie ook de komende jaren een stevige impuls te geven hebben wij samen met de andere Groninger gemeenten en de ketenpartners een regionale transformatieagenda 2018 – 2021 opgesteld en vastgesteld. Deze is bijgevoegd als bijlage 6. Dit is in het coalitieakkoord nog eens bekrachtigd.

Landelijk hebben VNG en het Rijk samen een actieprogramma Zorg voor de Jeugd vastgesteld. Om de transformatie bij gemeenten en jeugdhulppartners een extra impuls te geven is een landelijk transformatiefonds jeugdhulp ingericht. Er is van 2018 tot en met 2020 in totaal 108 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan 54 miljoen door gemeenten (via de algemene uitkering) en 54 miljoen door het Rijk ter beschikking wordt gesteld (jaarlijks 36 miljoen).

In oktober 2018 hebben wij vanuit de centrumgemeentefunctie, mede namens alle andere Groninger gemeenten de aanvraag voor dit fonds ingediend. Eind 2018 is de aanvraag gehonoreerd. Voor onze regio is in 2018 tot en met 2020 jaarlijks 1,2 miljoen euro beschikbaar gesteld. Het regionale plan sluit nauw aan bij de doelen en ambities van de regionale transformatie-agenda en de actielijnen van het programma Zorg voor de Jeugd, en is in nauwe samenspraak met onze lokale en regionale ketenpartners en het passend onderwijs opgesteld. Er is een regionale programmaorganisatie ingericht, deze wordt momenteel verder uitgewerkt tot een transformatieprogramma. De ontwikkellijnen en acties van dit programma dragen bij aan de beweging van afschalen van zorg, het verkorten en terugdringen van verblijf, het tegengaan van stapeling van jeugdhulp.

Lokale werkagenda Transformatie jeugdhulp

Ook lokaal spannen wij ons samen met de ketenpartners, zoals Stichting WIJ Groningen en de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, in om de transformatie in de jeugdhulp vorm te geven. Om deze inspanningen in beeld te brengen en met elkaar te kunnen verbinden hebben wij een lokale werkagenda transformatie jeugdhulp opgesteld, met de activiteiten die wij met onze partners ondernemen en die bijdragen aan de transformatie van de jeugdhulp op lokaal niveau. Dit is een operationeel, levend document. In bijlage 7 vindt u de samenvatting.

Update maatregelen Taskforce

In onze brief van 3 oktober 2018 hebben wij u geïnformeerd over de maatregelen die wij lokaal en in regionaal verband hebben genomen om beter grip te krijgen op de uitgaven jeugdhulp. Wij benoemden toen de actielijnen sturing op de toegang, monitoring/sturing op de financiën en sturing op de jeugdhulp-aanbieders.

a. Sturing op de toegang tot de jeugdhulp

Wij zetten versterkt in op de samenwerking met de huisartsen, onder andere door de inzet van Ondersteuners Jeugd en Gezin (OJG). Hiermee organiseren we ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen dicht bij de leefwereld en verbeteren we de samenwerking met één van de belangrijkste verwijzers naar de jeugdhulp. Na invoering in Hoogkerk, Vinkhuizen, de Held en Ten Boer zijn er vanaf begin 2019 ook OJG's werkzaam in Selwerd en Beijum. In mei 2019 komt daar een OJG in Haren bij. Door een verdere investering in de OJG in de periode tot en met 2022 verwachten we de verwijzingen naar specialistische jeugdhulp te beperken en de bijbehorende kosten de komende jaren omhoog te kunnen brengen.

Samen met het onderwijs organiseren wij op een aantal plekken collectieve ondersteuning in de school, om individuele zorgtoewijzingen te verminderen en kinderen in staat te stellen aan het onderwijs te kunnen blijven deelnemen en zo thuiszitten te voorkomen. Dit moet leiden tot minder individuele zorgtoewijzingen en daarmee minder kosten.

Door inzet van dan wel samenwerking met lichtere hulpvormen wordt gerealiseerd dat minder en korter gesloten plaatsing in de jeugdhulp plus nodig is. Voorbeelden hiervan zijn de implementatie van de JIM-aanpak (Jouw Ingebrachte Mentor) samen met de Stichting WIJ, en de pilot Transforensische Jeugdhulp. Bij deze pilot wordt transforensische kennis naar de wijkteams gebracht om te voorkomen dat jeugdigen in een gesloten setting moeten worden geplaatst. Wij noemen hier ook de gemeentelijke aanpak kindermishandeling, de casustafels jeugd in de WIJ-teams en het intensief casemanagement bij huiselijk geweld.

Ook op het gebied van de versterking van de deskundigheid en kwaliteit van de WIJ-teams en het kostenbewustzijn bij het toewijzen van jeugdhulp is de afgelopen twee jaar veel gebeurd.

Daarnaast hebben wij een onderzoek gedaan naar de stapeling van voorzieningen in 140 jeugddossiers en staat een groot onderzoek op stapel naar stapeling van ondersteuning en zorg in het brede sociaal domein (jeugdhulp, Wmo, participatie en schuldhulpverlening). Deze onderzoeken staan in het teken van leren van de casuïstiek en leveren aanbevelingen op voor de (toewijzings) praktijk. Voor elk gezin wordt een gedragen integraal plan gemaakt dat een duurzaam toekomstperspectief biedt.

Grote gemene deler in de maatregelen die we hier noemen zijn een effectievere en efficiëntere inzet van hulp en ondersteuning en daarmee een kostenbesparing. Dit vraagt ontwikkelruimte en daarmee een investering in tijd en geld.

b. Monitoring en sturing op financiën

Sinds de zomer van 2018 beschikken we over sturingsinformatie waarmee we beter dan voorheen in staat zijn om te sturen op de uitgaven voor jeugdhulp en betrouwbare prognoses af te geven. Deze sturingsinformatie is nog steeds in ontwikkeling en vereist nog veel handmatig werk. Op dit moment richten we samen met de RIGG een nieuw dashboard in dat ons in staat stelt om informatie sneller en beter te ontsluiten. Voor de zomer 2019 zal dit dashboard in productie worden genomen. De sturingsinformatie wordt ook steeds meer ingezet bij de sturing op de toegang en de jeugdhulpaanbieders.

c. Sturing op jeugdhulpaanbieders

Met het steviger inrichten van het contractmanagement bij de RIGG komen we beter in positie in het gesprek met de jeugdhulpaanbieders. Een contractmanager van de gemeente Groningen is actief inhoudelijk betrokken bij de uitvoering en doorontwikkeling van het contractmanagement bij de RIGG. Ook spreken wij als gemeenten samen met de RIGG met de jeugdhulpaanbieders over de transformatie, waar we via de transformatieagenda gezamenlijk aan werken. Daarnaast werken wij met de aanbieders aan een gedeeld beeld met betrekking tot de totale financiële bewegingen in de jeugdhulp. Dit is een goede basis van waaruit we als gemeenten en aanbieders gezamenlijk strategisch en effectief kunnen sturen op inhoud en uitgaven.

In al deze maatregelen is leidend het bieden van ondersteuning dicht bij de gezinnen, met gebruik maken van de eigen kracht, waarmee de instroom in de specialistische jeugdhulp moet verminderen. Daarnaast levert het beter zicht op het jeugdhulpgebruik op, en een zakelijker benadering van de jeugdhulpaanbieders middels versterkt contractmanagement. Ook moeten deze inspanningen leiden tot leer- en verbetercycli.

5. Onderhandelingen VNG en Rijk over tekorten jeugdhulp

VNG en Rijk onderhandelen op dit moment over een bijdrage vanuit het Rijk om de tekorten (deels) te dekken. In de landelijke lobby van gemeenten hebben wij ons zowel bestuurlijk als ambtelijk een stevige positie verworven, bijvoorbeeld middels posities in de VNG-commissies en -onderhandelingsdelegaties en onze deelname in de G40. De uitkomsten van deze onderhandelingen worden gepubliceerd in de meicirculaire 2019. Ten tijde van het schrijven van deze brief is daarover nog geen duidelijkheid. Wij zullen u in de raadscommissie van 12 juni 2019 informeren over de laatste stand van zaken.

Risico woonplaatsbeginsel

Het Rijk is voornemens de definitie van het woonplaatsbeginsel met ingang van 2021 aan te passen. Inhoudelijk staan wij achter de aanpassing van de definitie aangezien het huidige woonplaatsbeginsel tot veel onduidelijkheid leidt. Eerste ambtelijke signalen lijken er echter op te wijzen dat het nieuwe financiële verdeelmodel grote nadelige gevolgen voor onze gemeente kan hebben. Hierover hebben wij contact met het ministerie van VWS, tevens is het punt van aandacht in de lobby.

6. Toekomst regionale samenwerking en inkoop en betrokkenheid gemeenteraad

Zoals aangekondigd in onze brief aan uw raad van 3 oktober 2018, heroriënteren wij ons op de wijze waarop de regionale samenwerking en de inkoop van de jeugdhulp is ingericht. Met de 11 andere Groninger gemeenten werken wij in ieder geval tot en met 2020 samen met betrekking tot inkoop en de monitoring. In opdracht van het DB van de Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid&Zorg (GR PG&Z) vindt op dit moment met externe ondersteuning een oriëntatie plaats op de toekomst van deze samenwerking. Wij zouden in het najaar met u in gesprek willen gaan over de regionale toekomst van samenwerking en inkoop. Voorafgaand aan de behandeling van de begroting 2020 in uw raad zullen wij daarnaast aan u een doorkijk in de financiën van het sociaal domein breed presenteren, gezien de vele landelijke ontwikkelingen.

7. Enkele concluderende beschouwingen

In de inleiding hebben wij al gereflecteerd op de ontwikkelingen in de jeugdhulp en onze beïnvloedingsmogelijkheden. Bij alle maatregelen vragen wij ons af: is het genoeg wat wij doen? Doen we de juiste dingen en doen we ze goed? Ten opzichte van de situatie van 2017 hebben wij een aantal belangrijke stappen vooruit gezet:

- We hebben beduidend meer zicht op de financiën dan pakweg een jaar geleden. We kunnen nu een goede financiële prognose maken. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de laatste prognose uitgaven jeugdhulp 2018, die sinds oktober 2018 stabiel is.

- We hebben grote stappen gemaakt in het contractmanagement in de zin dat het contractmanagement bij de RIGG is uitgebreid en we het gemeentelijke contractmanagement dichter tegen de RIGG hebben aan georganiseerd. Hiermee hebben wij het contact met de jeugdhulpaanbieders versterkt.
- We zitten stevig in de landelijke lobby.
- Het is aan de inzet van Stichting WIJ Groningen en haar medewerkers te danken dat de problematiek van jeugdigen en gezinnen beter in beeld is gekomen en dat de sturing op de toegang tot de jeugdhulp is versterkt.
- De samenwerking met de Groninger gemeenten en jeugdhulpaanbieders is de afgelopen jaren nog meer versterkt. We werken gezamenlijk aan de transformatie van het Groninger jeugdhulplandschap. Wij hebben intensief contact met andere gemeenten. Dit alles levert veel op met betrekking tot kennisdeling, gezamenlijke aanpak en een meer integrale werkwijze.

Zoals gezegd is er tijd, geld, ruimte, lef en inspanning van velen nodig om de transformatie van de jeugdhulp en het sociaal domein in brede zin te doen slagen. Wij zullen, met de beperkingen die wij in deze brief hebben geschetst, er alles wat in ons vermogen ligt aan doen om hier onze bijdrage aan te leveren.

Wij gaan ervan uit u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Diana Starmans

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Bijlagen:

1. Factsheet gebruik jeugdhulp gemeente Groningen
2. Benchmarkanalyse uitgaven jeugdhulp in 26 gemeenten, Significant
3. Analyse volume jeugdhulp, eindrapportage, Significant
4. Benchmarkanalyse uitgaven jeugdhulp, individuele rapportage gemeente Groningen, Significant
5. Toelichting bij lokale rapportage Significant
6. Transformatieagenda jeugdhulp Groninger gemeenten 2018 – 2020
7. Samenvatting Werkagenda transformatie jeugdhulp gemeente Groningen 2019 – 2020